

Middellandse Zee

Israels opties op de Westbank: terugtrekking, annexatie en conflictmanagement

○ HEDERA

JENIN

● NETANYA

● TULKAREM

▲ SA-NUR

▲ HONDI

▲ NABLUS

▲ ELON MOREH

● QALOILYA

westelijke Jordaanoever

▲ ARIEL

○ TEL AVIV

▲ SHILO

▲ OFRA

▲ BEIT EL

● RAMALLAH

○ JERICO

○ ASHDOD

● BETH SHEMESH

Jeruzalem

▲ MA'ALE ADUMIN

● BETHLEHEM

▲ KFAT ETZION

▲ EFRATA

● HEBRON

▲ KIRYAT ARBA

YAAKOV AMIDROR

Dode Zee

**Israels opties op de Westbank:
terugtrekking, annexatie
en conflictmanagement**

YAAKOV AMIDROR

Inhoudsopgave

- 3 Voorwoord
- 5 Samenvatting
- 8 De ‘Groot Israel’-benadering
 - 11 *De historische claim*
 - 12 *De veiligheidsclaim*
- 15 Kritiek op de ‘Groot Israel’ -benadering
 - 15 *Weerlegging van de argumenten van voorstanders*
- 20 De Palestijnse-staataanpak
 - 23 *Argumenten over moraal*
 - 23 *Het sociale aspect*
- 24 Kritiek op de Palestijnse-staataanpak
- 27 Nawoord
- 31 Colofon

Voorwoord

Het Israelisch-Palestijns conflict blijft in de mondiale belangstelling staan. Het is een van de langstlopende conflicten, hoewel er uiteenlopende meningen bestaan over wanneer het precies begonnen is. Was dat vanaf de moslimoverheersing van het gebied, of vanaf de komst van de eerste ‘moderne’ Joods-zionistische immigranten rond 1870? 120 jaar geleden tijdens het Eerste Zionistische Congres of 100 jaar geleden met de Balfour-declaratie die de Joden een thuisland in Palestina beloofde? Of begon het in 1948 met het uitroepen van de onafhankelijkheid van Israël? Dat zelfs de geschiedenis ter discussie staat, illustreert de beladenheid van het conflict.

Het document dat voor u ligt gaat echter niet over de geschiedenis, maar over de toekomst van Israël. In dit document geven wij vanuit Israelisch perspectief de discussie weer over mogelijke oplossingen voor het conflict en de uitdagingen die hiermee gepaard gaan. De uiteenzetting is een verkorte vertaling van een publicatie van het *Begin Sadat Center for Strategic Studies*, geschreven door onderzoeker Yaakov Amidror. Amidror was eerder werkzaam als veiligheidsadviseur voor de Israelische overheid, en generaal-majoor in het Israelisch leger.

Amidror beoogt met dit document niet zijn eigen mening over het conflict weer te geven, maar alle visies over mogelijke oplossingen binnen de huidige situatie van het conflict helder uiteen te zetten. Hij presenteert de argumenten vanuit verschillende politieke kleuren in de samenleving, waarna hij ook de tegenargumenten uiteenzet. De twee dominante visies zijn de ‘Groot Israël’-benadering vanuit de rechterflank van het politieke spectrum en de tweestatenbenadering vanuit de linkerflank. Ook de verschillen van mening en de argumenten binnen deze groepen zet hij helder uiteen. Het gaat daarbij niet over de mening van de auteur, noch over die van CIDI.

Amidror betoogt dat het belangrijk is om je bewust te zijn van de huidige situatie omdat de keuzes en acties die nu gemaakt worden, invloed hebben op de mogelijkheden van de toekomst. Wanneer men de gewenste toekomst duidelijk voor ogen heeft, is het belangrijk om de voorwaarden te scheppen om die toekomst te kunnen realiseren.

CIDI heeft dit document vertaald omdat het een helder beeld geeft van de discussie zoals die wordt gevoerd binnen de Israelische samenleving en politiek, een discussie die soms de Israelische samenleving dreigt te verscheuren. Het biedt ook een inkijkje in de Israelische psyche – de overtuigingen, wensen en

angsten die er leven en die politieke keuzes beïnvloeden. CIDI hoopt met dit document bij de lezer het inzicht en het begrip over het conflict te vergroten.

Een vergelijkbaar onderzoek naar de politieke visies van de Palestijnen zou een welkome aanvulling zijn op de voor u liggende publicatie.

Veel leesplezier.

Hanna Luden,
directeur CIDI

Samenvatting

Het is onwaarschijnlijk dat het Israelisch-Palestijns conflict binnen aanzienlijke tijd opgelost zal worden. Desondanks moet de principiële vraag hoe het opgelost *zou moeten* worden, besproken worden, om het beleid van vandaag de dag vorm te kunnen geven in overeenstemming met de voorkeursoplossing van de toekomst.

Vanuit het perspectief van de Joodse inwoners van Israel, zijn er twee (basis) benaderingen om het conflict op te lossen:

- 1 Stichting van een Palestijnse staat naast Israel. Deze benadering zou betekenen dat, als het conflict zich voortzet, het wordt uitgevoerd door twee soevereine politieke entiteiten wier nieuwe relatie gebaseerd is op een na onderhandelingen getekende overeenkomst.
- 2 Annexatie van de Westbank en de creatie van een de facto binationale staat. Er zijn meerdere mogelijkheden met betrekking tot het toekennen van burgerschap aan de Palestijnen die in het geannexeerde gebied wonen, van volledig burgerschap van de Israelische staat tot verstrekking van het Jordaans burgerschap, bijvoorbeeld in een condominiumstructuur.

Er is ook de (zeer voor de hand liggende) optie om de huidige *status quo* te behouden, zonder stichting van een Palestijnse staat of de extensie van de Israelische soevereiniteit naar de Gebieden. Dit betekent voortdurende militaire controle over de gehele Westbank en Gaza's veiligheidsomhulsel, naast de controle van de Palestijnse autoriteit over de Palestijnse bevolking op de Westbank en de voortdurende controle van Hamas over Gaza.

Deze situatie van 'conflict management' lijkt echter alleen houdbaar als tijdelijke situatie, waarbij Israel onder (internationale) druk staat om te veranderen en richting een oplossing te bewegen. En dus neemt het handhaven van de status quo de noodzaak om de toekomst van de status van de Gebieden te bespreken, ook niet weg.

Onder de Joodse burgers van Israel wordt over de kwestie op twee niveaus gedebatteerd:

Ideologisch: Het argument aan de rechterflank van het politieke spectrum is dat een natie haar historische land niet kan en mag opgeven, alleen omdat het

lastig is er controle over uit te oefenen. Wanneer je afstand doet van een recht, doe je afstand van de rechtvaardiging ervan, waardoor je de enige reden voor de stichting van een Joodse staat in de regio verliest. Zionisme zonder Zion zal geen stand houden. Hiertegenover staat het ideologische argument op de linkerflank, ten gunste van een tweestatenoplossing, gebaseerd op de aanname dat bezetting corrumpert. Bezetting is immoreel en een schending van Palestijnse rechten waardoor Israel verandert in een ‘gevangenisstaat’ die van binnenuit afbrokkelt, omdat de Joodse maatschappij onvermijdelijk gecorrumpert raakt door de ‘banaliteit van de bezetting’.

Praktisch: Verdedigers van de tweestatenoplossing benadrukken dat het onmogelijk is om de Israelische democratie te behouden zonder het verlenen van burgerschap aan 2,5 miljoen Palestijnen. Maar wanneer dit burgerschap wordt verleend, zal Israel niet langer een Joodse staat zijn - zelfs als het kan blijven voortbestaan met een grote niet-Joodse minderheid. Aan de andere kant beweren voorvechters van ‘Groot Israel’ dat de vorming van een Palestijnse staat ervoor zal zorgen dat Hamas en IS op Israels stoep zullen verschijnen. De schade die Hezbollah kan aanrichten vanuit Libanon verbleekt in vergelijking met de vernietiging die een Palestijnse staat kan aanrichten vanaf een positie net over de Groene Lijn: van het afvuren van raketten op een paar kilometer afstand van de Knesset tot 25 kilometer van Tel Aviv.

Deze studie bespreekt de argumenten van alle zijden van het debat. Het concludeert met het feit dat het aan de rechterflank ontbreekt aan een weerlegging van het demografische argument tegen annexatie, terwijl links tegelijkertijd geen echte oplossing heeft voor de reële dreiging die van de stichting van een Palestijnse staat uitgaat. Daarom zal Israel de minst slechte optie moeten kiezen. Israels keuzes zijn niet goed of slecht, maar een voorkeur voor het ene risico boven het andere.

Deze studie wijst ook uit dat unilaterale initiatieven van Israelische kant – of het unilaterale annexatie van de Westbank of unilaterale terugtrekking van de Westbank is – de grootste vergissing zou zijn. Dit omdat unilaterale stappen voor Israel een hoge binnenlandse prijs met zich zal meebrengen terwijl ze tegelijkertijd weinig zullen opleveren op het gebied van diplomatiek en defensie.

In feite pleiten de huidige omstandigheden in het Midden-Oosten tegen dramatische stappen van Israelische zijde. De Arabische wereld bevindt zich in een staat van gewelddadige chaos, waardoor voor een lange tijd een volledige, effectieve controle van de Westbank nodig zal zijn. Tegelijkertijd zal elke stap

richting annexatie de mogelijkheid voor Israël om banden met de belangrijkste Soennitische landen te verbeteren, verhinderen en zelfs opnieuw kunnen leiden tot een bloedige intifada.

Daarom is het oprichten van een Palestijnse staat niet de daadwerkelijke focus van beleidsmakers. Het daadwerkelijke vraagstuk is of Israël ernaar streeft de deur naar toekomstige onderhandelingen voor een tweestatenoplossing open te houden, of dat het zal handelen naar het sluiten van deze optie door het uitbreiden van geïsoleerde nederzettingen en zo een onomkeerbaar proces richting een binationale staat in gang zet.

Elke benadering in deze studie vormt een uitdaging voor Israëls toekomst. Het is daarom belangrijk dat een significante meerderheid van de Israelische bevolking – de grootste consensus die maar mogelijk is – zich schaart achter eender welke keuze van het Israelische leiderschap, om zo een schisma in het land te voorkomen.

De ‘Groot Israel’-benadering

Verededigers van de ‘Groot Israel’-benadering baseren hun argumenten op zowel religieus-ideologische gronden als veiligheidsoverwegingen. Voor de rechterflank van deze beweging tellen de ideologische motieven veruit het zwaarst. De volgende argumenten worden door deze groep aangedragen.

De terugkeer van Joden naar Israel is afgeleid van de perceptie en de overtuiging dat het Land van Israel toebehoort aan het volk van Israel. Dit recht geldt voor het gehele land, maar is dieper verankerd in de (Bijbelse) plaatsen Schem (Nablus), Hebron en Jeruzalem, dan in Haifa en Tel Aviv. Het afstaan van Judea en Samaria (Westoever) zal afbreuk doen aan de legitimiteit van de Joodse status, niet alleen van deze gebieden, maar van het Land van Israel als geheel.

Wanneer er wordt afgedaan aan de notie dat de moderne staat Israel gevestigd dient te worden in de bakermat van het Joodse thuisland, is het zionisme gereduceerd tot een koloniale beweging door een groep mensen die streefde naar een verbetering van hun levensomstandigheden ten koste van de inheemse bewoners van het land. Zonder de claim van een recht is er geen recht. Echter, wanneer men in acht neemt dat Joden 2000 jaar geleden verdreven werden uit hun thuisland, en dat zij zich 1500 jaar eerder vestigden als een natie in het Land van Israel en er een permanente fysieke aanwezigheid hadden, hoe klein dan ook, dan heeft Israels legitimiteit diepe wortels.

Vandaar dat vrijwel alle moderne zionistische voorvaderen aandrongen op de noodzaak van het realiseren van Joodse soevereiniteit in het Land van Israel en niet op een andere plek in de wereld. Deze perceptie, aangescherpt door seculiere zionistische leiders zoals Chaim Weizmann, wist ook religieuze en seculiere Joden met elkaar te verenigen.

In deze benadering zijn Jeruzalem en de Tempelberg als het anker dat de rechten van alle Joden op het Land van Israel vastlegt. Het poneert een diepgaande verbinding tussen ‘zionisme’ en ‘Zion’.

Archeologische vondsten van de laatste decennia, met name in het berggebied, bewijzen ondubbelzinnig de aanwezigheid van het Joodse volk in het land gedurende duizenden jaren.

Voor degenen die zich niet alleen beroepen op een historische claim, maar ook op religieus erfgoed, is er geen ruimte voor discussie. Het gaat om door God

geschonken land aan de mensen van Israel. De mens kan goddelijke geboden niet wijzigen en de Joodse wet is op dit punt duidelijk. Rabbijn Abraham Isaac Kook, de eerste opperrabbin van Brits mandaatgebied Palestina, beschreef al dat iedereen die probeert het Volk van het Land te scheiden uiteindelijk zal falen, omdat de twee onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, zowel in praktische als in spirituele zin.

Met andere woorden: vanuit religieus oogpunt is er geen ruimte voor discussie, omdat de mens goddelijke geboden niet kan veranderen en de Joodse wet op dit punt duidelijk is.

Het fundamentele en principiële argument is dat afstand doen van de 'rechtsclaim' de basis van alle andere vorderingen ter ondersteuning van het bestaan van de staat Israel eronder vandaan trekt. Zonder uitoefening van dit recht is er geen morele rechtvaardiging, en dus geen enkele politieke rechtvaardiging, voor het bestaan van Israel als een Joodse staat in het historische Land van Israel, of voor het offeren van Joodse en Arabische levens voor deze zaak.

De historische claim

Aangezien er nooit een Palestijnse staat is geweest, is er ook geen reden om er nu een te stichten, zo claimen de 'Groot Israel'-proponenten. In feite is de Palestijnse bevolking fictief, een recente uitvinding, ontworpen om de bevolking in het Midden-Oosten te verenigen tegen de Joden.

Er is geen enkel moment in de geschiedenis te vinden dat de Arabische bevolking die in het Land van Israel woonde, verlangens uitdroeg om een eigen staat te stichten. Deze Arabieren definieerden zichzelf niet als een apart volk in het Midden-Oosten. Ze onderscheidden zich ook niet van de andere Arabieren in de Levant op het gebied van taal, religie en cultuur. Feitelijk is de naam waar Palestijnen aan refereren als hun thuisland, geen Arabische naam. 'Palestina' is een Grieks woord, overgenomen door de Romeinen, later door de Britten, en nu door de Arabieren in het Land van Israel. Tijdens het Britse Mandaat werden alle inwoners, Joden en Arabieren, Palestijnen genoemd.

De Balfour Declaratie (1917), aangenomen door de Volkenbond (voorloper van de Verenigde Naties), spreekt daarom ook over 'een nationaal tehuis voor het Joodse volk' en de waarborging van civiele en religieuze rechten van 'de niet-Joodse gemeenschappen in Palestina', aangezien er geen Palestijns volk was om naar te refereren. Het geboortecertificaat van een persoon geboren onder het Britse Mandaat, vermeldde 'Palestijns' ook voor Joden.

Er is volgens deze redenering dan ook geen reden voor Israël om toe te geven, de Joodse geschiedenis buiten beschouwing te laten of de veiligheid in de waagschaal te stellen om de aspiraties te vervullen van ‘een uitgevonden volk’ zonder historisch grondvest, maar opgericht tegen de overheersing van Joden in hun historische thuisland.

Verdedigers van ‘Groot Israël’ beweren bovendien dat de ‘zelf-definitie’ van de zelf uitgeroepen ‘Palestijnen’ al een uiting heeft gekregen in het Koninkrijk Jordanië. Als er een nieuw nationaal bewustzijn is gecreëerd, dat het Palestijnse volk wordt genoemd – wat nu een niet te ontkennen feit is geworden – dan heeft dit volk al nationale expressie gekregen in Jordanië waar Palestijnen twee derde van de bevolking uitmaken.

De veiligheidsclaim

Ervaring leert dat veiligheid niet gegarandeerd kan worden zonder militaire aanwezigheid op de grond. Israël heeft dit getest in de periode volgend op het tekenen van de Oslo-akkoorden. Het resultaat was duidelijk: totale ineenstorting van de overeenkomst binnen een decennium en 122 Israëli’s die omkwamen bij terroristische aanslagen in de lente van 2002. Geen verrassing, aangezien Yasser Arafat en zijn volgers de Oslo-akkoorden zagen, en nog steeds zien, als een ‘stappenplan’ richting de vernietiging van de staat Israël.

Toen Israël in 2005 de unilaterale beslissing nam om zich terug te trekken uit Gaza, was het resultaat terrorisme, terreurtunnels en raketten die werden afgevuurd op Israëlische steden. Waarom dezelfde fout voor de derde keer maken? Terugtrekking van de Westbank zal leiden tot een overname van Hamas of zelfs Islamitische Staat. Er is niemand die kan garanderen dat dit niet het resultaat zal zijn op het moment dat het Israëlische leger zich terugtrekt. De veiligheids-situatie die uit deze situatie voortvloeit, zal catastrofaal zijn.

Bijna het gehele Israëlische grondgebied kan vanuit de bergen van de Westbank overzien worden, waardoor precisiebombardementen op Israëls belangrijke doelen mogelijk worden. Zelfs tunnels in het centrum van Israël kunnen een bedreiging vormen.

De door de VS gemaakte voorstellen voor Israëlische terugtrekking van de Westbank belichten hoe achteloos dit zal zijn. Amerikaanse voorstellen, zoals het Kerry Initiative in 2014, zijn niet realistisch genoeg verbonden met het leven in Israël en nemen niet altijd de veranderingen in het Midden-Oosten – geografie, topografie en regionale cultuur – voldoende in acht.

De voorstellen bevatten mooie woorden, maar bieden geen echte oplossingen voor de wringende problemen. Deze voorstellen zullen het papier waarop ze staan geschreven niet waard zijn wanneer de Westelijk Jordanoever onder een regering van Hamas terechtkomt of Jordanië onder heerschappij van de Moslimbroederschap valt. Helaas zijn deze voorstellen een voorbeeld van de bereidheid om de veiligheid van Israël in gevaar te brengen zolang er maar een akkoord wordt bereikt met de Palestijnen.

Na al het harde werk dat hierin is gestoken door de beste Amerikaanse professionals en Israelische officieren, bewijzen deze voorstellen dat er geen vervanging is, noch kan zijn, voor volledige Israelische veiligheidscontrole van het grondgebied door middel van militaire aanwezigheid op de grond. Alleen Israelische controle van het gebied biedt een antwoord op de huidige behoeften en toekomstige bedreigingen.

Bovendien is de notie van een onafhankelijke maar gedemilitariseerde Palestijnse staat een anachronisme. Een dergelijke gedemilitariseerde staat zou mogelijk zijn geweest als de bedreiging van Israëls veiligheid voortvloeide uit tanks en vliegtuigen: deze zouden de Palestijnse staat kunnen worden ontzegd. Maar in een tijdperk van raketten, drones en andere wapens die kunnen worden gebruikt voor terroristische doeleinden, kan een onafhankelijke staat dit materieel binnen eigen fabrieken in Palestijnse steden fabriceren. Het Israelische leger kan in dat geval niet hiertegen optreden. Dit is het voordeel van een soevereine staat, zelfs als het ogenschijnlijk verboden zou worden om een leger op te bouwen.

Verplichting tot demilitarisering heeft in vergelijkbare situaties in de wereld de realiteitstest niet doorstaan. En er is geen reden te veronderstellen dat een afspraak tot niet-militarisering zou worden gehandhaafd door de Palestijnen op de Westelijke Jordanoever. Bovendien, wat als Hamas vrije verkiezingen op de Westelijke Jordanoever wint en besluit te streven naar een herziening of annulering van de beperkingen op militarisering? Wat als zij als soevereine staat eisen dat de VS of andere vreedstroepen zich terugtrekken aan de grens met Jordanië? Zou een Amerikaanse president het gebod van een soevereine staat om Amerikaanse troepen van zijn grondgebied terug te trekken kunnen weerstaan? Waarschijnlijk niet, en zeker niet wanneer deze troepen onder dagelijkse aanvallen, resulterend in doden, komen te staan.

Met de verdeling van het land zou Israël zo kwetsbaar kunnen worden, en niet in staat van zelfverdediging, dat het land een verleidelijk doelwit zou worden.

Niet alleen zou de terugtrekking van Israel de eigen verdediging in de weg staan, maar er zou een situatie ontstaan waarbij de andere kant concludeert dat de omstandigheden rijp zijn voor de vernietiging van Israel. Als gevolg zouden aanslagen op Israel toenemen. Het bestaan van een Palestijnse staat kan het gevaar van het uitbreken van extra oorlogen exponentieel doen toenemen.

Tot slot: wanneer het Israelische leger niet langer op de grond aanwezig is, zal de informatie die wordt gegenereerd door de contacten met de bevolking verminderen, verkregen inlichtingen zullen verzwakken, en het Israelische leger verliest de mogelijkheid om bedreigingen in de kiem te smoren door snel te reageren. Israel zal op deze manier telkens kunnen worden overrompeld. De voorgestelde grenzen zijn de grenzen van de onverdedigbare wapenstilstand van 1949. Het zal een oorlog zijn met Israels thuisfront in de frontlinie.

Demografische gevolgen

De meeste voorstanders van 'Groot Israel' onderschrijven de demografische gevolgen van hun benadering: het moeten inlijven van miljoenen Palestijnse burgers in de Israelische staat. Zij onderscheiden zes manieren om met dit probleem om te gaan.

- 1 Sommigen rekenen op een cataclysm, ergens in de onvoorziene toekomst, die tot de vrijwillige of gedwongen emigratie van veel, of zelfs de meeste Palestijnen zal leiden, waardoor de Palestijnse bevolking op de Westelijke Jordaanoever zal verdunnen. De meeste Israeli's beschouwen dit scenario als een onpraktische en onethische droom, die daarom niet meegeteld dient te worden als mogelijk realistisch beleid.
- 2 Anderen pleiten voor een inspanning ter bevordering van Palestijnse emigratie, voornamelijk door middel van genereuze financiële steun voor de migranten (stipendia van 50 duizend dollar zijn gesuggereerd). Nog afgezien van de moraliteit hiervan, lijkt het onwaarschijnlijk dat deze methode migratie op een zo grote schaal kan beïnvloeden dat die grote praktische gevolgen voor de bevolkingssamenstelling zal hebben. De kosten zouden ook onthutsend zijn. De uitbetaling aan 100 duizend gezinnen zou al vijf miljard dollar kosten. Een dergelijke inspanning zou niet per se immoreel of illegaal zijn, maar lijkt onhaalbaar en kostenineffectief. En waarom zouden zo veel Palestijnen instemmen met emigreren?
- 3 Een derde groep van Groot Israel-ideologen ziet als passende regeling het beheren van het gehele grondgebied op de Westelijke Jordaanoever en Pales-

tijnen rechten geven door middel van het Jordaans burgerschap, zoals vóór 1988 het geval was. Het probleem hiermee is dat Jordaniërs noch Palestijnen dit willen en het moeilijk zal zijn om dit uit te voeren zonder de medewerking van beide partijen.

- 4 Anderen suggereren dat Palestijnen het zouden kunnen doen met autonomie binnen één enkele Israelische staat die zich uitstrekt van de Middellandse Zee tot de Jordaan. Autonomie werd voorgesteld door de Israelische premier Menachem Begin als onderdeel van het Israelisch-Egyptische vredesverdrag van 1979. Een dergelijke regeling kent echter geen precedent in de wereld en ruikt voor buitenlandse waarnemers te veel naar de Bantustan-regelingen van Apartheid in Zuid-Afrika.
- 5 Weer anderen beweren dat het demografische probleem moet worden opgelost door de integratie van de Palestijnse Arabieren in de Joodse staat. Dit kan geleidelijk en voorzichtig worden volbracht, met oog voor de ontwrichtende Palestijnse ophitsing tegen Joden en de Joodse staat, en Palestijnen opleiden naar betere normen en waarden. De Arabieren zullen dan binnen twee of drie generaties tot het besef komen dat het in hun belang is om te leven onder Joodse heerschappij en zelfs om deel te nemen aan het Israelische politieke systeem, waarin ze gelijke rechten genieten. Deze benadering houdt een ingewikkeld en moeilijk proces in met gevaren die niet moeten worden onderschat. Desondanks is het een rechtvaardige en morele benadering.
- 6 Ten slotte zijn er degenen die niet erkennen dat zij streven naar een eenheidsstaat en beweren dat, aangezien het onmogelijk is om een overeenkomst onder de huidige omstandigheden te bereiken, Israel zijn uiterste best moet doen om het leven van de Palestijnen te vergemakkelijken als onderdeel van het behoud van de status quo. Zo zal de overgrote meerderheid van de Palestijnen bestuurd blijven door de regels van de Palestijnse Autoriteit, die geen formele regering vormt. Dit biedt Palestijnen betere opties tot werkgelegenheid (werken in Israel inbegrepen), enige vrijheid van beweging en enige vrijheid van in- en uitreizen. Kortom, de Palestijnen kunnen verbeteringen bereiken in hun persoonlijke situatie zonder vorderingen op weg naar een formele status van hun eigen land, een status die hoe dan ook onpraktisch is. Feitelijk is deze oplossing een verlenging van de status quo, ontworpen om het uiteindelijk onmogelijk te maken om een Palestijnse staat te stichten.

Kritiek op de 'Groot Israel'-benadering

Voorstanders van de tweestatenoplossing onderschrijven het risico dat een Palestijnse staat kan uitlopen op een ramp, maar claimen dat annexatie van de Westelijke Jordaanoever nog veel erger zou zijn. Israëls vermogen om te kunnen omgaan met deze twee rampen staat hiermee niet op gelijke voet. Als blijkt dat een Palestijnse staat toch een bedreiging voor Israël is, zou Israël deze bedreiging kunnen elimineren door over te gaan tot het heroveren van de Gebieden. Dat is een lastig, maar wel een uitvoerbaar scenario. Vorming van een binationale staat daarentegen is volgens hen een eenrichtingsweg naar een onherroepelijke ramp. Aangezien beide oplossingen niet ideaal zijn, is het beter om te kiezen voor een omkeerbare oplossing dan een die tot Israëls verwoesting kan leiden zonder de mogelijkheid om dit proces te stoppen.

Weerlegging van de argumenten van de 'Groot Israel'-voorstanders

De claim van het Joodse 'recht' op het Land van Israël is een rechtmatige claim die door zionistisch links wordt geaccepteerd, maar door hen beperkt wordt door de realiteit. Op het moment dat Joden eenmaal hun soevereine staat verworven hadden, is hun recht op het *gehele* land, in het licht van het parallelle Palestijnse recht op zelfbeschikking, verdwenen. Met andere woorden: het Joodse recht op een soevereine staat mag niet worden gebruikt als de rechtvaardiging voor het onderdrukken van de Palestijnse bevolking.

Na de oprichting van een Palestijnse staat zijn de Joodse historische banden met de Gebieden die onder de Palestijnse staat vallen niet verbroken, net zomin als het verlangen van de Palestijnen om terug te keren naar Haïfa en Jaffa – echter geen van beide partijen zal zijn aspiraties volledig kunnen realiseren. Er is geen rechtvaardiging om het recht van een ander nietig te verklaren ten gunste van jezelf. Daarbij doet niet-erkenning van het recht van de Palestijnen zelfs afbreuk aan de motivering van de Joden voor hun eigen staat, omdat het in strijd is met een uitgangspunt van de Joodse claim; dat 'zelfbeschikking' een universeel, onbetwistbaar beginsel is, ook voor het Joodse volk. Vraagtekens bij de uitvoering ervan voor de Palestijnen zullen een boemerangeffect op de Joden en hun rechtsclaim hebben.

Het religieuze argument is gevaarlijk, omdat het fundamentalistisch is en alle negatieve gevolgen hiervan met zich meebrengt. Politieke overwegingen ondergeschikt maken aan een vaag religieus decreet is onheilspellend vergelijkbaar met het gedrag en de claim van de radicale politieke islam. Beleid is iets rationeels, met een langetermijnvisie, het bevat overwegingen verbonden

met de werkelijkheid. Niet iets om te worden gedictieerd door Messiaanse overtuigingen die de realiteit negeren.

Messianisme heeft rampzalige gevolgen gehad in de Joodse geschiedenis en het moet daarom niet worden geaccepteerd dat het de oorzaak van de aftakeling van de staat Israel zou kunnen zijn. Inderdaad, geen mens kent de wil van God, en hedendaagse rabbijnen zijn het oneens over dit onderwerp. (Het is vermeldenswaard dat Rabbi Ovadia Yosef een expliciete uitspraak deed ter ondersteuning van het opgeven van land in ruil voor vrede in het Land van Israel). Degenen die pretenderen te spreken uit de naam van de religie vergissen zich, en leiden Israel op een neerwaarts pad, naar een staat die haar richting bepaalt op basis van een smalle fundamentalistische benadering, en de realiteit terzijde schuift.

De herboren Joodse staat kan zichzelf verliezen in de ban van een spirituele, Messiaanse claim die niet begrepen, bewezen of geverifieerd kan worden, en zelfs een basis mist die is overeengekomen in de Joodse wet.

Het argument dat een Palestijns volk of een Palestijnse staat nooit bestaan heeft is irrelevant, zelfs als dit argument juist is. Waar het om gaat is wat de Palestijnen vandaag de dag als volk eisen en hoe de wereld zich daarmee verhoudt. Een poging om het debat naar een interessante, maar irrelevante vraag te duwen, leidt de discussie naar een verkeerde afslag. De Palestijnen en de rest van de wereld, hebben besloten dat de Palestijnen een volk vormen dat recht heeft op zelfbeschikking en een staat verdient. De historische vraag over het Palestijnse volk moet dan ook worden bewaard voor een academische discussie. Daarbij, zelfs als er bewijs is dat Palestina nooit een onafhankelijke staat is geweest, is het onmogelijk om te ontkennen dat de Palestijnen, als mensen, op dit moment onder een immorele bezetting leven. De poging om te bepalen dat zij geen volk zijn, of dat Palestijnen in Gaza losstaan van Palestijnen in Jenin, is maar al te vergelijkbaar met koloniale pogingen om te bepalen wie de eigenaar is en wat aan wie toebehoort.

Israel betaalt dagelijks een prijs door zich weinig aan te trekken van de internationale gemeenschap en dit zal alleen maar toenemen. Uiteindelijk zal Israel moeten toegeven, aangezien geen enkele staat haar claim ondersteunt. Er is geen land dat gelooft dat de Palestijnen, net als de meeste andere mondiale volkeren, het niet verdienen hun recht op zelfbeschikking te realiseren in een onafhankelijke staat, of dat denkt dat Israel recht heeft op de Westelijke Jordaanoever.

Het argument dat een oplossing voor Palestijnen in het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië klaarligt, is absurd. Sinds 1988, toen koning Hoessein zich losmaakte van de Westelijke Jordaanoever, tonen de Jordaniërs geen enkele belangstelling voor een dergelijke oplossing. Noch willen de Palestijnen Jordaanse burgers worden. Jordaniërs en Palestijnen kunnen wellicht in de toekomst onderhandelen over een Federatie, maar pas na de oprichting van een Palestijnse staat in Judea, Samaria en in de Gazastrook. Dit omdat pas dan Palestijnen voor een dergelijk onderhandelingsproces op gelijke voet zullen staan.

De veiligheidsargumenten tegen de oprichting van een Palestijnse staat dienen zeer serieus te worden genomen. Desondanks is het een vergissing om de veiligheidsargumenten tegen het oprichten van een Palestijnse staat op te voeren zonder een alternatief te bieden, aangezien politiek gaat over het kiezen tussen alternatieven.

Het veiligheidsprobleem en de dreiging die een onafhankelijke Palestijnse staat zou vormen, moeten worden afgewogen tegen de dreiging van het binnenhalen van ten minste drie miljoen Arabieren in Israel. Een groep die het land als Joodse staat geen warm hart toedraagt. Welke situatie is minder riskant voor Israel en met welke situatie zou beter kunnen worden omgegaan op dit moment en in de toekomst?

De huidige situatie toont aan dat zelfs als het grondgebied onder 'volledige bezetting' is, persoonlijke veiligheid voor Israeli's niet gegarandeerd is. Er zijn geen Katjoesja-raketaanvallen vanuit de Westelijke Jordaanoever, maar er zijn steekpartijen; er zijn geen ondergrondse aanvallen door middel van tunnels, maar er zijn terroristische aanvallen met auto's. Het is niet duidelijk wat op de lange termijn slechter is voor de veiligheidssituatie.

Professioneel advies van de Verenigde Staten over veiligheid, ook al is dat soms imperfect, is te belangrijk om te negeren, omdat hun voortdurende betrokkenheid zorgt voor materiële hulp bij een uitbraak van Palestijns geweld na de ondertekening van een overeenkomst. De Amerikaanse betrokkenheid bij de veiligheid van Israel is aanzienlijk, en zal ook toenemen wanneer Israel het advies van de VS tijdens onderhandelingen niet in de wind slaat, niet alleen in context met de Palestijnen. Veiligheidsarrogantie is niet gerechtvaardigd en schadelijk voor Israels banden met zijn grootste en belangrijkste vriend.

In het algemeen overdrijft politiek rechts de gevaren die uit een onafhankelijke Palestijnse staat zouden voortvloeien. Israel is een staat in formidabele vorm en

blijft hoe dan ook tien keer sterker dan een Palestijnse staat die tot stand wordt gebracht. Sommige van de dreigingen vanuit deze staat worden overdreven en opzettelijk uitvergroot als onderdeel van een poging om de burgers van Israël bang te maken. Een gedemilitariseerde Palestijnse staat, zelfs als die vijandig is, zal niet in staat zijn het bestaan van Israël te bedreigen. De dreigingen die hieruit kunnen voortvloeien zullen door Israël veel beter worden aangepakt dan de dreiging die voortvloeit uit het opnemen van een minderheid van een grote en vijandige bevolking in het land. Dat laatste zou een bedreiging zijn waarop geen langetermijnantwoord bestaat.

Het lijkt er ook op dat, hoewel rechts de potentiële militaire dreiging voor Israël van een Palestijnse staat uitgebreid beschrijft, zij de dreiging die uitgaat van de demografische statistieken van de Palestijnse bevolking op de Westelijke Jordanoever, onderschat. Zelfs als men uitgaat van de statistieken die de grootte van de Palestijnse bevolking bagatelliseren, zal annexatie van de Westelijke Jordanoever het bestaan van Israël als Joodse en democratische staat ondermijnen.

Nogmaals, het is overduidelijk dat een militair zwakke Palestijnse staat een veel kleinere bedreiging van de veiligheid zou betekenen dan miljoenen Palestijnen die deel uitmaken van de Joodse staat wanneer Israël de Westelijke Jordanoever inneemt. Dit kan worden afgeleid van Israëls ervaringen aan de noordelijke en zuidelijke grenzen. Israël kent al meer dan tien jaar rust vanuit Libanon – ondanks de bedreigingen van Hezbollah en haar krachtopbouw, en twee jaar rust vanuit Gaza – ondanks pogingen om meer tunnels te graven. Deze twee periodes van stilte werden verkregen na matig succesvolle militaire operaties. Israël zou dus ook belangrijke perioden van rust kunnen bewerkstelligen tegenover een onafhankelijk Palestina, zelfs als deze nieuwe staat een vijandig regime heeft.

In de marge van Israëlisch links is er een groep met een marxistisch-achtig wereldbeeld die beweert dat de bezetting grotendeels een gevolg is van de economische belangen van het leger en de defensie-industrie, die het conflict bestendigen om hun status te behouden en hun winst te vergroten. Het is lastig bewijs voor deze beweringen te vinden in de praktijk, al was het maar omdat de meeste huidige en voormalige officieren van het Israëlische leger positief staan tegenover het stichten van een Palestijnse staat.

Tenslotte is het belangrijk om op te merken dat voorstanders van een eenstaatsoplossing het maar weinig hebben over de economische problemen die het

absorberen van miljoenen mensen, van wie het gemiddelde inkomen ongeveer een tiende van het gemiddelde Israelische is, met zich meebrengt. Waar zullen de middelen vandaan moeten worden gehaald om de Palestijnen te voorzien van gezondheidszorg, onderwijs en persoonlijke veiligheidsbehoeften? Wie zal dit betalen wanneer bijdragen van buitenlandse staten aan de Palestijnse Autoriteit ophouden? Zelfs zonder toekenning van volwaardig burgerschap aan de Palestijnen, moet Israel voorzien in alle maatschappelijke dienstverlening voor de Palestijnen die in het geannexeerde deel wonen. Israel heeft niet de capaciteit om dit te doen, en de rest van de wereld zal daar niet bij helpen. Annexatie is dus niet alleen onverantwoordelijk wat betreft politiek en veiligheid, maar ook in economisch opzicht.

Kortom: voor een Messiaanse droom en enkele heuvels in de buurt van Nabloes, zijn 'Groot Israel'-voorstanders bereid om Israels democratie en economie en zijn positie in de wereld op te offeren. Annexatie zou Israel veranderen in een 'apartheidsstaat', iets wat de wereld nooit zal accepteren, of in een 'binationale staat' die op zijn best disfunctioneel is en zelfs zou kunnen leiden tot desintegratie. Dit alles voor een fundamentalistisch geloof dat 'land boven leven' heiligt, het 'Land van Israel' ten koste van het 'Volk van Israel'.

De Palestijnse Staat-aanpak

Voorstanders van de verdeling van het land in twee staten baseren zich op een aantal morele argumenten en leggen de nadruk op hun onwil om ‘bezettters’ te zijn. Echter, het kernargument en het motief voor de meesten van hen is de wens om zich af te scheiden van de Arabische wereld, om een lange omheining tussen Israëli’s en de Palestijnse Arabische massa’s te bouwen. In feite worden ze overwegend gedreven door de angst voor Arabisch-Joodse vermenging in hetzelfde land, en de ‘demografische dreiging’.

Wat zijn de belangrijkste argumenten van voorstanders van de tweestatenoplossing?

Om te beginnen wordt er gezegd dat voortzetting van de huidige situatie het bestaan van de Joodse staat in gevaar zal brengen. Bezetting, en zeker annexatie, van twee miljoen of meer Arabieren die op de Westelijke Jordaanoever wonen, zal leiden tot een binationale staat die Joods noch democratisch zal zijn. Dit zijn de enige twee mogelijkheden, en beide zijn rampzalig. De golf van Palestijnse terroristische aanslagen die aan de vooravond van Rosj Hasjana 2015 begon en vele maanden duurde, is maar een schijntje van de gruwelijke veiligheidssituatie die kan worden verwacht in een binationale staat. Bovendien leert de geschiedenis ons dat binationale staten niet lang overleven wanneer de minderheidsbevolking geen band met de staat voelt. Dit zal zeker het geval zijn in de Israelisch-Palestijnse situatie waar de Palestijnse minderheid, 35 of zelfs 40 procent van de bevolking zal uitmaken.

Alle tot nu toe door de rechterflank voorgestelde oplossingen om deze problemen te overwinnen zijn ongeschikt, omdat ze ofwel schade aanrichten aan de uniciteit van Israël als Joodse staat of aan het democratische karakter van de staat. Dit is niet alleen een morele kwestie (hoewel moraal uiterst belangrijk is), maar een existentiële kwestie. Een staat die intern zo verdeeld is zal uiteindelijk van binnenuit ineensorten. Militaire macht is niet relevant voor een dergelijke uitdaging, omdat de bedreiging van het karakter van de natie en het bestaan van binnenuit komt.

Tijd is een belangrijk element in deze overwegingen, omdat de demografische trends suggereren dat Israelische Joden uiteindelijk minder dan de helft van de bevolking ten westen van de Jordaan zullen uitmaken, waarna de Palestijnen een eenheidsstaat kunnen opeisen, zonder Joodse kenmerken. In een dergelijke situatie zal de wereld niet accepteren dat een kleine meerderheid een grote minderheid overheerst, zonder die minderheid volledige rechten te verlenen,

en tegelijkertijd blijft beweren dat het een ‘democratie’ is. Israel zal op de vingers worden getikt, zoals Zuid-Afrika destijds, en zal worden gedwongen de Palestijnen volledig burgerschap en gelijkheid te verlenen. Dit zou het einde betekenen van de ‘Joodse staat’.

Israel kan vandaag de dag, met zijn 20% Arabische minderheid, de complexe situatie handhaven. Maar wanneer Arabieren de helft van de populatie uitmaken of een grote minderheid zijn, zal het erg lastig worden om dit te managen.

Argumenten over moraal

Elk volk heeft het recht op zelfbestuur. De voortdurende bezetting is discriminerend, wreed en immoreel. Ook maakt het de bezetters miserabel, en schaadt het hen zelfs wanneer ze ‘goed’ proberen te handelen.

Het voormalige hoofd van het centrale commando van het Israelische leger, de formele autoriteit op de Westelijke Jordaanoever, zei ooit: “Wij zijn de wereldkampioenen in bezetting.” Daarmee bedoelde hij dat Israel de bezetting professioneel en redelijk handhaaft en minimale schade toebrengt aan de bezette bevolking. Echter, vanuit het perspectief van de bezette bevolking zelf, en dat van de algemene moraal, bestaat niet zoiets als ‘een verlichte bezetting’. Het kenmerk van bezetting is een situatie waarin heersers en overheersten ontstaan, een situatie die per definitie slecht en immoreel is. Elke betrouwbare waarnermer zou concluderen dat de Palestijnen gevangenen zijn, zonder mogelijkheid om zich te bevrijden uit hun vreselijke situatie.

Het sociale aspect

De bezetting vernietigt de Israelische samenleving van binnenuit. Soldaten raken getraumatiseerd door hun militaire dienst wanneer zij de Palestijnse burgers, waaronder vrouwen en kinderen, slecht hebben moeten behandelen. Er is een verlies van moraal in het proces van bezetting en dit heeft onvermijdelijk een corrumperende invloed op Israel. Ook druist het in tegen de Joodse traditie en conflicteert het met de aspiraties van de Joodse geschiedenis dat Israel een licht onder de naties zou moeten zijn. Zelfs ongeacht het onrecht ten aanzien van Palestijnen, moet Israel zich zo spoedig mogelijk ontdoen van de bezetting.

Het klopt dat het Israelische leger een gedisciplineerd en behouden leger is dat zichzelf niet als brute strijdkracht gedraagt. Maar zelfs het zogenaamd redelijke gedrag van het Israelische leger is problematisch. Er is onvermijdelijk een hellend vlak van morele achteruitgang. De resulterende ‘banaliteit van bezetting’ ondermijnt de fundamenteën van de Israelische samenleving.

Het is niet verwonderlijk, tegen de achtergrond van deze zwaarwegende argumenten betreffende de demografische, morele en maatschappelijke schade die is aangericht door de bezetting, dat bijna alle voormalige directeurs van de veiligheidsdienst (de Shabak) van mening zijn dat Israël zich moet terugtrekken uit de Gebieden. Dit is een groep mensen die van dichtbij de last van de bezetting hebben gedragen. Zij hebben in principe, kleine nuanceverschillen daargelaten, hetzelfde standpunt: de bezetting moet eindigen, die is schadelijk voor de Joodse staat.

Schade aan Israels internationale positie: alle internationale organisaties, achten de bezetting evident illegaal. Om deze reden en vanwege de immoraliteit van de bezetting, zal de wereld nooit een Israelische controle over de Westelijke Jordaanoever accepteren. Geen enkel land en geen enkele wereldleider, zelfs niet als het de beste vriend van Israël is, erkent Israelische soevereiniteit op de Westelijke Jordaanoever.

In de wereldwijde realiteit van het begin van de eenentwintigste eeuw staat geen enkele minderheid in de democratische wereld onder bezetting waarbij geen volwaardig burgerschap wordt toegekend. In andere, minder democratische landen, zijn minderheden, ook al worden ze slecht behandeld, nog steeds burgers, en dat is niet het geval in de Gebieden.

Aangezien Israël zichzelf als onderdeel van de democratische wereld ziet, moet het handelen in overeenstemming met de mores van deze wereld; de bezetting staat in volledige tegenspraak hiermee. Als Israël de internationale opinie blijft tarten, betaalt het internationaal een zware prijs, zelfs ten bedrage van een formele boycot van de staat. Al haar relaties zullen op korte termijn in gevaar worden gebracht. Europa werkt Israelische belangen al tegen en een serieuze krant als *The Economist* uit twijfels over de Israelische democratie. Dit is geen antisemitisme, maar een waardeoordeel gebaseerd op internationale normen.

Als de bezetting voortduurt, kan de steun van een groot deel van de Joodse gemeenschap in de Diaspora, die geen Israelische rechtvaardigingen voor de bezetting accepteert, verloren gaan. Er is in dit verband bewijs voor een groeiende tweesplitsing tussen Israël en het Diasporajodendom, op elke universiteitscampus en bij alle referenda onder Amerikaanse Joden.

In de toekomst kan ook de Israelische economie verder worden beïnvloed. De etikettering van goederen en diensten uit nederzettingen (zoals de EU heeft nagestreefd) is maar het begin van een weg die kan leiden tot de etikettering

of het boycotten van alle Israelische producten. Israel zal dergelijke druk niet aankunnen en kan dusdanige isolatie niet verteren. De bijbelse aanduiding van Israel als ‘een volk dat alleen woont en niet zal worden geteld onder de volkeren’, was wellicht goed voor die tijd, maar vandaag de dag zou dat alleenstaan een ramp zijn.

Het ontbreken van een Israelisch-Palestijns akkoord is bovendien het enige strategische obstakel dat in de weg staat van een brede nieuwe relatie tussen Israel en de soennitische Arabische wereld. Vanwege de crisis en de onrust in de Arabische wereld proberen veel Arabische landen zich tegenwoordig met Israel te verenigen tegen gemeenschappelijke vijanden (vooral Iran). Israels vermogen om deze nieuwe relaties op te bouwen wordt echter beperkt door de aanhoudende bezetting. Israel kan hierdoor een historische kans missen om tot een alomvattende Arabische erkenning van zijn bestaansrecht te komen. Het bizarre streven naar een ‘Groot Israel’, waar de Westelijke Jordanoever toe behoort, kan Israels kansen op een regionale doorbraak bederven.

Israel betaalt kortom een zeer hoge prijs voor een beleid dat slecht is voor zichzelf en na verloop van tijd onmogelijk te handhaven zal zijn. De enige uitweg is het bereiken van een akkoord over de oprichting van een Palestijnse staat naast Israel.

Kritiek op de Palestijnse-staataanpak

Het voorstel tot oprichting van een Palestijnse staat werpt een fundamentele vraag op: wat is de logica van het creëren van nog een andere disfunctionele staat in het Midden-Oosten?

De voormalige Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, en nationale veiligheidsadviseur dr. Henry Kissinger stelde deze vraag al. Het is een acuut probleem in de huidige tijd. Overal in het Arabische Midden-Oosten vallen immers staten uit elkaar, veel Arabische samenlevingen blijken niet in staat om de uitdagingen van de moderniteit, of van een democratische wijze van regeren, te kunnen doorstaan. Op basis waarvan kan men dan aannemen dat een Palestijnse staat anders zou zijn? Stabieler, minder corrupt, dictatoriaal, en minder vijandig naar haar burens, dan andere Arabische staten in de regio?

Lijkt het niet dat zo'n Palestijnse staat zal leiden tot meer problemen dan oplossingen? Naar alle waarschijnlijkheid zal een Palestijnse staat een destabiliserende, zelfs explosieve, kracht in de regio zijn.

Het argument over moraal

Wat betreft het 'moraliteitsargument' tegen de voortdurende Israelische bezetting: dit is een misleidend argument. Zelfs al is de Israelische bezetting immoreel, dan nog zal het beëindigen ervan niet tot een moreel resultaat leiden. Integendeel: het zal leiden tot een immorele, intolerante Palestijnse staat die zijn bevolking slecht zal behandelen. Het zal leiden tot een nieuwe bezetting onder de heerschappij van een regime dat geen basale mensenrechten zal respecteren, zeker niet voor vrouwen of voor mensen met een van de norm afwijkende seksuele geaardheid, noch voor niet-moslims, noch voor moslimpolitieke dissidenten van welke snit dan ook.

Dit is zeer waarschijnlijk het geval wanneer de Palestijnen vallen onder het bewind van Hamas, IS, of zelfs iemand uit de kring van Mahmoed Abbas en zijn potentiële opvolgers. De Palestijnse staat zal een donkere en disfunctionele staat zijn die inbreuk maakt op de rechten van haar burgers. Naar alle waarschijnlijkheid zal die staat ook niet zorgen voor het welzijn van de burgers. Er is geen reden om te veronderstellen dat de nieuwe staat een betere regering zal hebben dan de zeer slechte Arabische regeringen in de regio. Deze nieuwe staat is waarschijnlijk niet beter voor Palestijnen dan de huidige situatie van de relatief welwillende Israelische bezetting. Met andere woorden: het argument over Israels 'immorele' bezetting verliest zijn kracht als men bedenkt dat het

alternatief voor degenen die moeten leven met de gevolgen, namelijk de gemiddelde Palestijnse burger, een vreselijke persoonlijke prijs zal betalen voor de oprichting van een Palestijnse staat.

Een goede moraal vereist dat Palestijnse bureaus niet aan de controle van groepen als Hamas en IS worden onderworpen en dat de Palestijnen worden voorzien van de best mogelijke voorwaarden. Erger nog, wanneer Palestijnen ontdekken dat hun staat niets anders is dan een onderdrukker-staat, zal hun woede zich direct richten op Israël, het welvarende land naast de deur, dat gevestigd is op het land waarvan zij beweren dat het gestolen is in 1948.

Veiligheidsargumenten

Veiligheidsvoorstellen die bedoeld zijn om een Palestijnse staat te creëren, lijden aan een aantal zwakheden. Ten eerste: over het algemeen zijn ze te optimistisch in de aannames over de Palestijnse bereidheid tot samenwerking in de strijd tegen het terrorisme tegen de Israëli's. Ten tweede: deze voorstellen houden onvoldoende rekening met scenario's van extreme instabiliteit, zoals een Hamas-overname van een Palestijnse staat door middel van democratische verkiezingen, of de val van het Jordaanse regime in handen van de Moslim-broederschap of een andere radicale islamitische entiteit. Erger nog, de meeste voorstanders vertrouwen na de terugtrekking van Israël op de positionering van buitenlandse troepen aan de Israëlisch-Palestijnse grenzen, met name in de Jordaanvallei.

Dit is onverstandig en in het ergste geval onwerkbaar. Niets kan de veiligheids-effectiviteit van het Israëlische leger echt vervangen. Buiten dat het onduidelijk is hoe goed de buitenlandse troepen zullen functioneren, is het zeker duidelijk dat ze een veel lager niveau van betrokkenheid zullen hebben bij het verdedigen van het Israëlische vaderland, dan soldaten van het Israëlische leger.

Voorts zal de plaatsing van buitenlandse (in de praktijk Amerikaanse) troepen aan Israëls grenzen de basis ondermijnen van Israëls betrekkingen met de Verenigde Staten en het Amerikaanse volk. De leidraad in betrekkingen tussen de VS en Israël is altijd geweest dat Israël geld, geavanceerde wapensystemen en hulp in de internationale arena mag vragen, maar nooit zal vragen om Amerikaanse soldaten op te offeren om Israël te verdedigen. Zoals president Obama ooit zei: "Israël moet in staat zijn om zichzelf te verdedigen, op eigen kracht."

Dit beginsel mag niet geschonden worden. Als Israël hiermee een fout maakt, zo zeggen de tegenstanders van een tweestatenoplossing, zal het een proces in

gang zetten waarbij het zijn speciale status bij de VS zal beginnen te verliezen. Dit zou een ramp van grote omvang zijn die ver reikt buiten de kwestie van de tweestatenoplossing. Het raakt en verwoest een hoeksteen van het Israelisch strategisch denken en brengt schade toe aan de kern van de doctrines van de nationale veiligheid.

Israel mag zo'n grote strategische fout niet maken, zelfs niet omwille van het oplossen van de Palestijnse kwestie. Het feit dat de voorstanders van een tweestatenoplossing bereid zijn te overwegen buitenlandse troepen te plaatsen aan Israels grenzen – een fout van kolossale omvang – bewijst hoe ver voorstanders van deze aanpak bereid zijn te gaan.

Vermoedelijk is het gewichtigste en meest overtuigende argument van de voorstanders van de tweestatenoplossing dat terugtrekking de enige manier is om het Joodse karakter van de staat Israel te behouden.

Maar om zich te ontdoen van de Gebieden, is de politieke linkerkant momenteel bereid om het voortbestaan van de staat Israel in gevaar te brengen. Zij is bereid terug te trekken tot de Groene Lijn – in de praktijk een onverdedigbare grens. Helaas is de enige echte opbrengst op korte termijn, die voorstanders van de tweestatenoplossing motiveert, gemak voor het land op een individueel en internationaal niveau. Zij worden niet gedreven door waarden of visie.

Nawoord

Geachte lezer,

Bewust koos Yaakov Amidror ervoor om, middels zijn uiteenzetting van de discussie in Israël over mogelijke oplossingen van het conflict, de situatie te schetsen met een zekere afstand. Hij heeft u, lezer, ervan proberen te overtuigen dat er geen ‘instant’-oplossingen voor deze complexe situatie bestaan.

Amidror bespreekt de twee aspecten van de discussie in Israël, de ideologische en de praktische. De *ideologische discussie* in de Israelische samenleving gaat over de vraag wat belangrijker is, ‘*het land van onze voorvaders*’ of het niet willen heersen over een ander volk. Beide, schrijft Amidror, zijn verankerd in de Joodse cultuur. De *praktische discussie* moet, aldus Amidror, gaan over de vraag ‘wat is minder erg’, het ‘opslokken’ van 2 à 4 miljoen niet-Joodse inwoners, met het risico dat het Joodse karakter van de staat Israël verloren zal gaan versus het veiligheidsrisico van een Joodse – slecht verdedigbare – staat in de grenzen van (+/-) 1967. In het meest extreme geval, schrijft hij, dreigt het ontstaan van (nog) een ‘*failed state*’ als buurland, een staat die zijn inwoners tegen Israël zal ophitsen en het fundament van de Joodse staat zal proberen te ondermijnen.

Beide besproken oplossingen kennen een tekortkoming. De aanhangers van ‘Groot-Israël’ hebben geen antwoord op de demografische dreiging, terwijl de aanhangers van de tweestatenoplossing geen goed antwoord hebben op het veiligheidsrisico, vooral in het geval Hamas of zelfs IS aan de macht komt in de nieuw te creëren staat.

Een groot probleem, aldus Amidror, is de *timing*. Geen van de besproken oplossingen is in het huidige tijdperk realistisch. Mahmoed Abbas, de president van de Palestijnse Autoriteit, is druk bezig met zijn internationale diplomatieke strijd, zonder zich te hoeven bekommeren om de prijs die gepaard moet gaan met onderhandelingen. Abbas lijkt niet bereid te zijn om de historische verantwoordelijkheid te nemen. Hij lijkt niet bereid de verantwoordelijkheid te dragen voor een echte staat, omdat hij dan niet meer ‘de bezetting’ kan gebruiken als excuus voor het nalaten van het harde, grijze ploeteren dat vereist is bij het bouwen en behouden van een werkelijke staat. Als ‘de bezetting’ wegvalt, komt zijn disfunctioneren bloot te liggen en zal hij zich over de beschuldigingen van corruptie en vriendjespolitiek moeten verantwoorden. Hij zal zijn energie moeten steken in het opbouwen van de Palestijnse staat. De kans dat Abbas dit doet is klein, aldus Amidror.

Bovendien, schrijft Amidror in zijn conclusie, is een groot deel van de Palestijnen nog steeds niet bereid om Israel als een Joodse staat te erkennen. Velen van hen willen dat deze staat van de aardbol verdwijnt. Voor té veel Palestijnen is het probleem van de Joodse staat niet de grootte ervan, of waar de grenzen precies zullen lopen, maar het bestaan ervan zelf.

Het lijkt alsof de Israeli's de Palestijnen niets kunnen bieden om ze te bewegen serieus te gaan onderhandelen, laat staan tot een 'deal' te komen. De Palestijnse eis van recht op terugkeer is een onmogelijke eis, evenals het idee dat een Israelische politicus de Tempelberg of de meeste nederzettingen zou afstaan. Het Israelisch publiek is kritisch en een overeenkomst waarin de veiligheid onvoldoende is gewaarborgd, zal niet worden geaccepteerd.

Amidror waarschuwt dat een overeenkomst nú, zelfs als die ondertekend zou worden, onhaalbaar is omdat bij de Palestijnen de basis voor een stabiele staat ontbreekt. Abbas is boven de 80 en een geschikte opvolger is niet in zicht. Amidror vindt dat Israel zich moet voorbereiden op een 'tweede Syrië op de Westbank'. Dat is helaas realistischer dan hopen op onderhandelingen.

Regionale samenwerking biedt wellicht een uitweg. Met Iran als gemeenschappelijke vijand zouden de Arabische landen mogelijk toe zijn aan een creatieve oplossing voor het Israelisch-Arabische conflict. Intussen ziet niemand praktische kansen voor hervatting van de onderhandelingen. Om toekomstige oplossingen niet onmogelijk te maken, moeten blokkades in de toekomst worden vermeden, in het bijzonder de bouw van nieuwe nederzettingen.

Wat zijn de mogelijkheden voor de nabije toekomst?

De huidige situatie – de status quo – is verre van ideaal. Vraag is dan ook: hoe verder? Wat is verstandig om te doen, gegeven de huidige situatie? Eenzijdige terugtrekking van de Westbank is te gevaarlijk (zie Gaza, dat eenzijdig is ontruimd in 2006), maar ook doorgaan met ontruiming volgens de Oslo-akkoorden, blijkt niet te werken. Garanties op veiligheid kunnen helaas niet worden gegeven en daarmee verdwijnt elk draagvlak in de Israelische samenleving. Het is echter van zeer groot belang, betoogt Amidror, om 'de deur open te houden' voor een toekomstige oplossing, te zorgen dat de mogelijkheden voor werkbare oplossingen blijven bestaan.

Hij doelt hiermee vooral op de nieuwe nederzettingen, die de facto sluipende annexatie van de Westbank betekenen. Amidror erkent dat Gaza daarmee in tegenspraak lijkt – daar zijn alle nederzettingen bij ontmanteld toen Israel

terugtrok uit het gebied. En toch is hij stellig: de bouw op de Westelijke Jordaanoever mag de Palestijnse staat niet in de weg staan, het bouwen van nieuwe nederzettingen is funest.

Wat betekent dit nu voor Nederland en voor Europa? Wat kunnen we hier in Nederland doen als bijdrage om uit deze ogenschijnlijk uitzichtloze situatie te komen? Eerst zou de publieke opinie (en de politiek) moeten inzien hoe explosief de situatie is, het risico daarvan erkennen, en ook begrijpen dat ‘de schuldvraag’ niet simpel te beantwoorden is. De werkelijkheid moet onder ogen worden gezien, en niet alleen de – zeer pijnlijke en soms zelfs verwerpelijke – incidenten.

Aan dit inzicht zijn een aantal do’s-and-don’ts verbonden:

Geen eenzijdige erkenning van Palestina. Dit omdat er dan nóg minder motivatie is van de Palestijnen om zich te verenigen en de onderhandelingen met Israel aan te gaan. Eenzijdige erkenning is vooral symbolisch, maar zal praktische vooruitgang juist doen vertragen. Erkenning van Palestina moet verbonden blijven met erkenning door de Palestijnen van de staat Israel. Dit betekent voor hen pijnlijk accepteren dat Palestina nooit het hele gebied zal beslaan. Zonder deze voorwaarden vervalt de basis voor welke oplossing dan ook.

De veiligheidszorgen van Israel serieus nemen. De beperkingen van de internationale gemeenschap onderkennen. De chaos en het geweld in Israels buurlanden is wellicht de beste illustratie van dit onvermogen. Maar het geeft ook inzicht in de risico’s die op de loer liggen voor de Palestijnse samenleving zelf. De Palestijnen zijn zich daar pijnlijk van bewust, wij hier in het Westen nog niet.

Geen eenzijdige terugtrekking van de Westelijke Jordaanoever. Dat zou zelfmoord betekenen voor Israel, maar ook voor de Palestijnen. In Amidrors woorden: de bezetting is immoreel, het terugtrekken van de West Bank nu, zeker niet minder.

Geen bouw van nieuwe nederzettingen. Omdat dit de mogelijkheid van een oplossing in de vorm van een Palestijnse staat torpedeert. Wij moeten kritisch zijn op alles wat een toekomstige oplossing tegenwerkt.

Wel moeten Nederland en Europa ervoor zorgen dat de deur openblijft. Open voor gesprekken over de problemen nu, en over toekomstige oplossingen.

Humanitaire hulp aan de Palestijnen. Die is nodig. Zorg dat het geld ook voor dat doel wordt gebruikt.

De Palestijnen helpen te werken aan hun eigen toekomst. Investeren in infrastructuur (wegen, water, scholen, ziekenhuizen, etc.), optreden tegen de zo diepgewortelde **corruptie**, het helpen opbouwen van een ‘civil society’, het opzetten van een zelfstandig **onderwijssysteem** in dienst van een democratische, zelfbewuste, open maatschappij, een maatschappij die de eigen verantwoordelijkheid neemt om te bouwen aan de toekomst.

Europa moet optreden **tegen ophitsing** tegen Joden, Israel en het Westen. Wij moeten de **progressieve, democratische krachten steunen** die aan een constructieve toekomst van de Palestijnen willen werken en die wel bereid zijn tot onderhandeling en compromissen.

De rol van religie(s) in het conflict begrijpen. Religieuze overtuigingen spelen een belangrijke rol bij een deel van de bevolking, Joods, moslim, christen. Hun geloof en de daaruit voortvloeiende verlangens moeten erkend en serieus genomen worden. Een creatieve oplossing voor de inherente conflicten – omdat de heiligdommen letterlijk op elkaar gepakt staan – is hard nodig.

Hanna Luden,
directeur CIDI

Colofon

Deze uitgave is een verkorte vertaling van de publicatie Mideast Security and Policy Studies No. 129.

Oorspronkelijke titel: *Israel's Inelegant Options in Judea and Samaria. Withdrawal, Annexation, and Conflict Management*, april 2017.

Een uitgave van The Begin-Sadat Center for Strategic Studies Bar-Ilan University.
www.besacenter.org

Over CIDI

Al meer dan 40 jaar zet het Centrum Informatie en Documentatie Israel zich in voor Israel en voor vrede. Doelstelling van CIDI is de kennis over Israel en zijn inwoners te vergroten en bij te dragen aan vrede tussen Israel en het Palestijnse volk.

Word Vriend van CIDI! Voor € 50 per jaar bent u al vriend. Voor meer informatie en voor onze publicaties kijk op www.cidi.nl.

Bestel het lespakket *Kernpunten van het Israelisch-Palestijns conflict* of onze andere katernen online, per post of via e-mail.

CIDI, Postbus 11646, 2502 AP Den Haag.

T 070 364 68 62
F 070 365 33 72
E cidi@cidi.nl
I www.cidi.nl

Centrum Informatie en Documentatie Israel
Postbus 11646 | 2502 AP Den Haag
www.cidi.nl | cidi@cidi.nl | +31 (0)70 3646862

